

TUSSENTIJDSE EPIDEMIOLOGISCH BULLETIN OVER SEKSUEEL OVERDRAAGBARE INFECTIES

18 maart 2024

Net als in andere Europese landen zien we ook in België een verdere toename van het aantal seksueel overdraagbare infecties (soi's). Chlamydia blijft de meest voorkomende soi in België, en in het bijzonder bij vrouwen; bij mannen was het in 2023 voor het eerst gonorrhoe op basis van de tot nu toe beschikbare gegevens. Sinds 2019 kent gonorrhoe een duidelijke stijging, terwijl er een kleinere toename is waargenomen voor chlamydia en syfilis.

De resultaten in dit epidemiologische -bulletin, zijn gebaseerd op gegevens die verzameld worden door het netwerk van peillaboratoria - EPILABO. Voor de analyse, baseren we ons op de gegevens van een selectie van 38 laboratoria die op een consistente manier soi's rapporteren over de jaren heen. Meer informatie over de methode is beschikbaar in het meest recente rapport over soi's. De surveillance is dynamisch en de gegevens voor 2023 zijn nog niet volledig¹. De gepresenteerde resultaten zijn bijgevolg preliminair en onderschatten waarschijnlijk de situatie in 2023. Bijgevolg moeten ze met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, maar ze laten wel toe om een algemeen beeld te schetsen van de soi-trends in België.

¹ Diagnoses kunnen retrospectief worden gerapporteerd en de RIZIV gegevens met betrekking tot het aantal terugbetaalde testen voor de jaren 2022 en 2023 zijn nog niet geconsolideerd. Voor deze tussentijds analyse werd daarom een projectie gemaakt op basis van de vorige jaren.

1. Epidemiologische evolutie

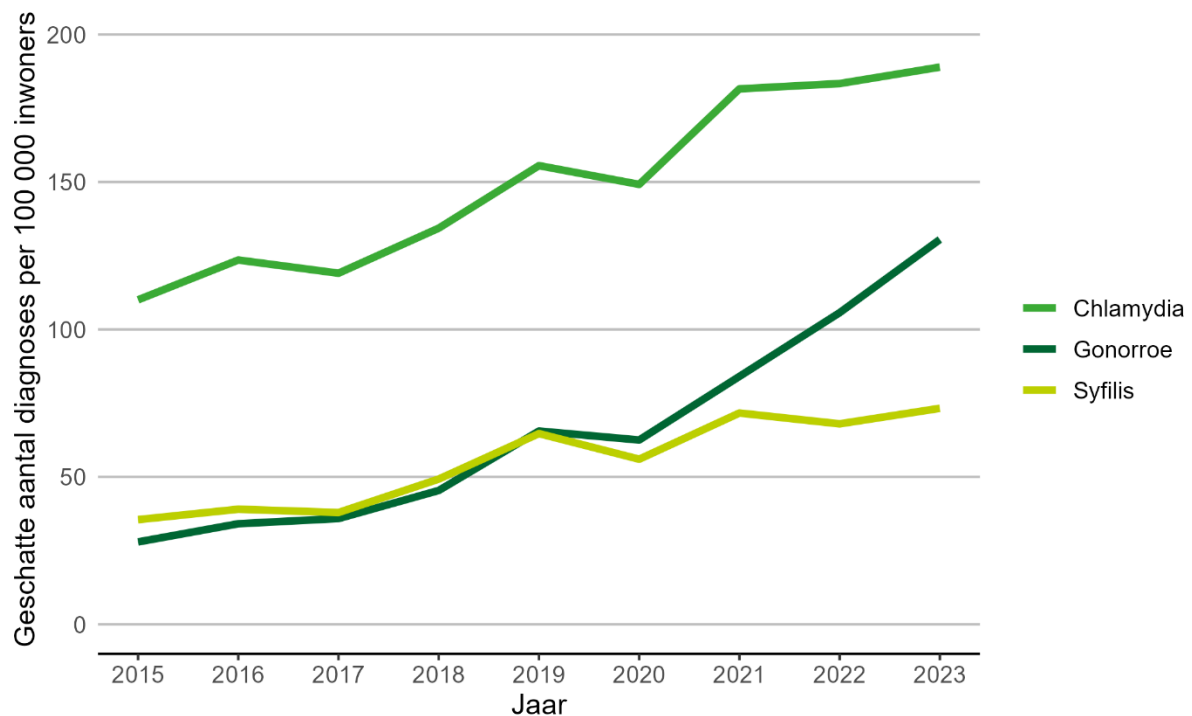
We beschrijven de trends van de voorbije jaren aan de hand van de evolutie ten opzichte van 2019, het laatste jaar voor de COVID-19-epidemie.

1.1. ALGEMENE TRENDS

Chlamydia is de meest voorkomende soi in België. Het geschatte aantal diagnoses is gestegen (+21 %) met 189/100 000 inwoners in 2023 ten opzichte van 156/100 000 inwoners in 2019.

Het geschatte aantal diagnoses van gonorroe is sterk gestegen (+ 99%) van 66/100 000 inwoners in 2019 naar 130/100 000 inwoners in 2023.

Syfilis is de minst voorkomende soi van de drie. Het geschatte aantal diagnoses steeg van 65/100 000 inwoners in 2019 tot 73/100 000 inwoners in 2023 (+13 %). (Figuur 1)

Figuur 1: Geschatte aantal diagnoses /100 000 inw. van chlamydia, gonorroe en syfilis, België, 2015-2023*

* De aantallen voor 2023 zijn nog niet volledig geconsolideerd en zijn mogelijk een onderschatting.

1.2. TRENDS PER GESLACHT EN LEEFTIJD

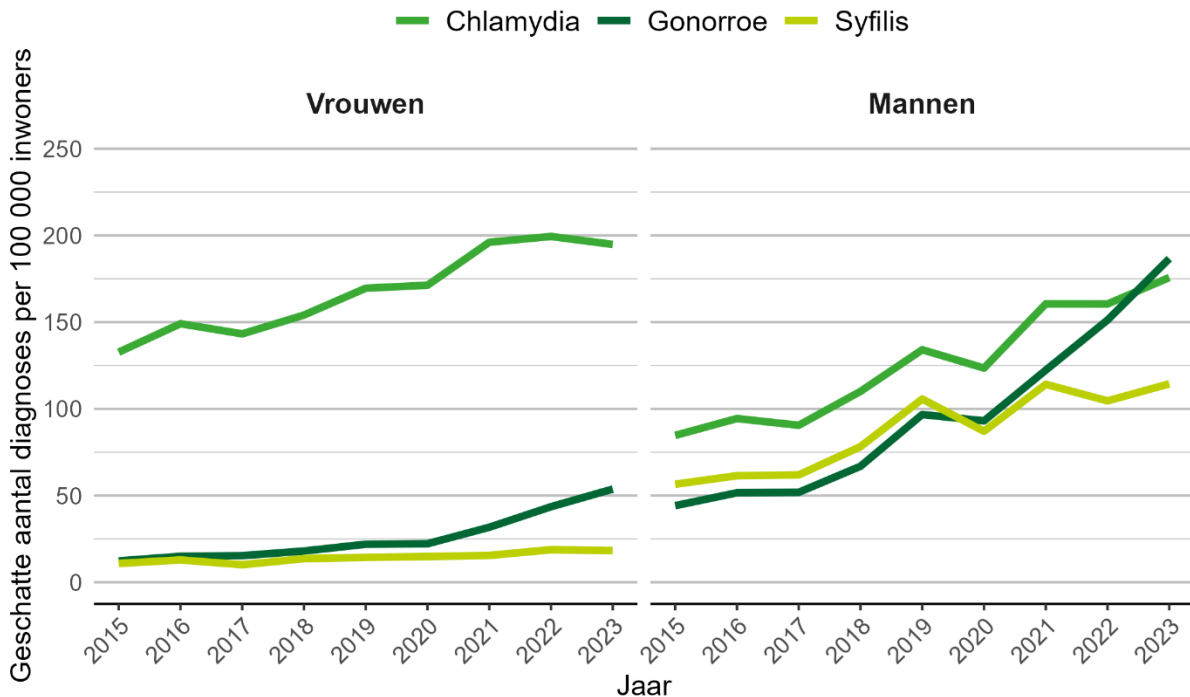
In 2023 was het geschatte aantal diagnoses van chlamydia 195/100 000 vrouwen, ten opzichte van 176/100 000 mannen. Dit komt overeen met een stijging ten opzichte van het geschatte aantal diagnoses van chlamydia in 2019; respectievelijk 170/100 000 vrouwen (+15 %) en 134/100 000 mannen (+31 %) .

Bij mannen werd chlamydia in 2023 voornamelijk vastgesteld in de leeftijdsgroepen van 20 tot 24 jaar oud (22 % van de gerapporteerde gevallen) en van 25 tot 29 jaar oud (20 % van de gerapporteerde gevallen). Meer dan de helft van alle diagnoses van chlamydia bij vrouwen werden in diezelfde leeftijdsgroepen gesteld, namelijk bij de 20-24-jarigen (36 % van de gerapporteerde gevallen) en de 25-29-jarigen (20 % van de gerapporteerde gevallen).

Het geschatte aantal diagnoses van gonorrhoe steeg bij mannen (+93 %) van 97/100 000 mannen in 2019 naar 187/100 000 mannen in 2023 en bij vrouwen (+145 %) van 22/100 000 vrouwen in 2019 naar 54/100 000 vrouwen in 2023. Ondanks de forse stijging bij vrouwen in de voorbije jaren, kwam gonorrhoe nog steeds meer dan 3 keer zo vaak voor bij mannen als bij vrouwen.

Bij mannen werd gonorrhoe in 2023 voornamelijk vastgesteld in de leeftijdsgroepen van 25 tot 29 jaar (20 % van de gerapporteerde diagnoses) en van 30 tot 34 jaar (19 % van de gerapporteerde diagnoses). Gonorrhoe werd bij vrouwen voornamelijk vastgesteld in een iets jongere groep, namelijk bij de 20-24-jarigen (22 % van de gerapporteerde diagnoses) en de 25-29-jarigen (18 % van de gerapporteerde diagnoses).

Syfilis treft hoofdzakelijk mannen. Het aantal geschatte diagnoses bij mannen steeg van 106/100 000 mannen in 2019 naar 114/100 000 mannen in 2023, een stijging van 8 %. Bij vrouwen steeg het geschatte aantal diagnoses met 27 %: van 14/100 000 in 2019 naar 18/100 000 in 2023. Bij vrouwen was de leeftijdsgroep met het grootste aantal diagnoses in 2023 die van 30 tot 34 jaar (22 % van de gerapporteerde diagnoses). Bij mannen werd syfilis in 2023 voornamelijk vastgesteld in de leeftijdsgroepen van 30 tot 34 jaar (14 % van de gerapporteerde diagnoses) en van 35 tot 39 jaar (14 % van de gerapporteerde diagnoses).

Figuur 2: Geschatte aantal diagnoses /100 000 inw. van chlamydia, gonorrhoe en syfilis, per geslacht, België, 2015-2023*

* De aantallen voor 2023 zijn nog niet volledig geconsolideerd en zijn mogelijks een onderschatting.

2. Discussie

Chlamydia, gonorroe en syfilis zijn behandelbaar met antibiotica. Onbehandelde infecties kunnen enerzijds leiden tot complicaties¹ en anderzijds tot verdere verspreiding. Het is echter wel belangrijk dat de behandeling correct gebeurt volgens de Belgische antibioticarijchlijnen, aangezien *Neisseria gonorrhoeae*, de bacterie die gonorroe veroorzaakt, resistentie vertoont voor bepaalde antibiotica. Dit wordt uitgebreid beschreven in het rapport van het Nationaal Referentiecentrum voor soi: het Instituut voor Tropische Geneeskunde. Gonorroe treft voornamelijk jonge personen en de stijging in het aantal geschatte diagnoses van gonorroe bij zowel vrouwen als mannen, suggereert een toename in heteroseksuele transmissie naast transmissie bij mannen die seks hebben met mannen. In Europa werden meer dan de helft van de gevallen van gonorroe gemeld bij mannen die seks hebben met mannen².

Sciensano en de regionale gezondheidsautoriteiten onderschrijven dan ook de preventieve boodschappen die het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) omtrent de stijging in soi onlangs communiceerde.

Het correct gebruik van een condoom is en blijft de meest doeltreffende maatregel om een besmetting met een soi te voorkomen. Om verdere overdracht te verhinderen en mogelijke complicaties te vermijden blijft het echter belangrijk om een soi vroegtijdig te detecteren en te behandelen. Voordat seksuele partners besluiten om seks te hebben zonder condoom, is het aan te raden om zich eerst te laten testen op soi. Personen met nieuwe of wisselende seksuele partners worden eveneens aangeraden om zich te laten testen. Men kan zich laten testen bij de huisarts of in een van de drie laagdrempelige testcentra in Antwerpen, Brussel en Luik. Aangezien een syfilisinfectie tijdens de zwangerschap gepaard gaat met ernstige medische gevolgen voor het kind moet elke zwangere vrouw minstens een keer getest worden voor syfilis.

Bij de diagnose van een soi is een tijdige behandeling, maar evenzeer het niet hebben van seks gedurende de daaropvolgende zeven dagen essentieel om verdere overdracht te voorkomen.

Een eerlijke maar respectvolle communicatie met (vorige) seksuele partners is nodig om het risico op overdracht van soi te verminderen. Het verwittigen van seksuele partners na een soi-diagnose kan onder meer via volgende platformen: <https://www.partneralert.be/>.

¹ Gonorroe en chlamydia kunnen leiden tot een bekkenontsteking en op lange termijn chronische pijn en infertilitet veroorzaken. Onbehandelde Gonorroe kan zich verspreiden en ontstekingen op andere plaatsen geven, zoals in de gewrichten. Syfilis kan ernstige neurologische en cardiologische gevolgen hebben. Een syfilisinfectie tijdens de zwangerschap of de bevalling kan ernstige gevolgen hebben voor het kind.

² European Centre for Disease Prevention and Control. Gonorrhoea. In: ECDC. Annual epidemiological report for 2022. Stockholm: ECDC; 2024.